

**KESEDIAAN GURU DALAM PENGAJARAN MODEL
TILAWAH AL-QURAN PROGRAM j-QAF**

MOHD IZZUDDIN MOHD PISOL

**TESIS YANG DIKEMUKAKAN BAGI MEMENUHI SYARAT UNTUK
MEMPEROLEH IJAZAH SARJANA PENDIDIKAN (PENDIDIKAN ISLAM)
(MOD PENYELIDIKAN)**

**FAKULTI SAINS KEMANUSIAAN
UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS**

2016

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan untuk mengenal pasti tahap kesediaan guru dalam pengajaran Tilawah al-Quran Program j-QAF (Model Khatam al-Quran dan Model Tasmik) yang meliputi aspek ilmu pengetahuan, kemahiran mengajar, personaliti dan motivasi sebagai seorang guru j-QAF. Reka bentuk kajian ini adalah secara deskriptif diperoleh menggunakan kaedah tinjauan (survey) yang menggunakan instrumen soal selidik sebagai data utama dan temubual guru sebagai data sokongan. Sampel kajian ini terdiri daripada 422 orang guru j-QAF daripada 174 buah Sekolah Kebangsaan yang terpilih daripada seluruh Malaysia. Dapatan keseluruhan tahap kesediaan guru dalam pengajaran Model Khatam al-Quran dan Model Tasmik bagi keempat-empat aspek berada pada tahap tinggi. Hasil kajian yang diperolehi menunjukkan tidak terdapat perbezaan yang signifikan antara tahap kesediaan guru dalam pengajaran tilawah al-Quran program j-QAF berdasarkan jantina, umur, opsyen, pengalaman mengajar dan lokasi sekolah. Analisis Kolerasi Pearson r menunjukkan hubungan yang tinggi berkaitan kesediaan guru dalam pengajaran Model Khatam al-Quran antara ilmu pengetahuan dan kemahiran mengajar, personaliti dan motivasi guru. Manakala, analisis Kolerasi Pearson r menunjukkan hubungan yang rendah dalam kesediaan guru dalam pengajaran Model Tasmik antara ilmu pengetahuan dan kemahiran mengajar. Namun, analisis Kolerasi Pearson r menunjukkan hubungan yang tinggi dalam kesediaan guru dalam pengajaran Model Tasmik antara personaliti dan motivasi guru. Dapatan kajian menunjukkan bahawa kesediaan guru menjadi pengantara kepada hubungan ilmu pengetahuan, kemahiran mengajar, personaliti dan motivasi guru. Diharapkan kajian ini menjadi panduan dalam membantu pihak Kementerian Pendidikan Malaysia dan institusi-institusi pendidikan dalam memperbaiki dan memantapkan lagi pengajaran guru j-QAF terhadap Tilawah al-Quran Program j-QAF ke arah menghasilkan pengajaran yang berkualiti.

TEACHERS' READINESS IN TEACHING AL-QURAN RECITATION IN j-QAF PROGRAMME

ABSTRACT

This study aims to identify the level of teachers' readiness in teaching al-Quran recitation of j-QAF Programme (Completion of al-Quran Recitation Model and Tasmik Model) which covers aspects such as knowledge, teaching skills, personality and motivation as a j-QAF teacher. This is a descriptive study which utilizes survey method by using questionnaire as its primary data and interview as its secondary data. The sample of this study consists of 422 j-QAF teachers from 174 selected Primary National Schools in Malaysia. The overall finding for the level of teachers' readiness in teaching Completion of al-Quran Recitation Model and Tasmik Model is at high level for all four aspects, respectively. Findings of this study shows that there is no significant difference between the level of teachers' readiness in teaching al-Quran recitation of j-QAF programme based on gender, age, option of teaching, experience in teaching and school location. Pearson Correlation r analysis shows a high correlation towards teachers' readiness in teaching Completion of al-Quran Recitation Model between knowledge and teaching skills, personality and teachers' motivation. On the other hand, Pearson Correlation r analysis shows a low relation towards teachers' readiness in Tasmik Model between knowledge and teaching skill. Nonetheless, Pearson Correlation r analysis shows a high relation towards teachers' readiness in Tasmik Model between personality and teachers' motivation. Findings of this study shows that teachers' readiness becomes the medium to the relation of knowledge, teaching skills, personality and motivation. It is hoped that the study will serve as a guide to the Ministry of Education in Malaysia and other educational institutions in upgrading and enhancing the teaching practice of j-QAF teachers towards al-Quran Recitation in j-QAF program in producing a quality teaching practice.

KANDUNGAN

	Halaman
PENGHARGAAN	iii
ABSTRAK	iv
ABSTRACT	v
KANDUNGAN	vi
SENARAI JADUAL	xiv
SENARAI RAJAH	xvii
SENARAI SINGKATAN	xviii

BAB 1	PENGENALAN	HALAMAN
-------	------------	---------

1.1	Pengenalan	1
1.2	Latar belakang Kajian	5
1.3	Pernyataan Masalah	11
1.4	Tujuan dan Objektif Kajian	16
1.5	Persoalan Kajian	18
1.6	Hipotesis Kajian	20
1.7	Kerangka Teoritikal Kajian	22
1.8	Kerangka Konseptual Kajian	24
1.9	Kepentingan Kajian	26
1.10	Batasan Kajian	28
1.11	Definisi Operasi Kajian	29
1.11.1	Kesediaan Guru	29
1.11.2	Guru j-QAF	30
1.11.3	Pengajaran	31

1.11.5	Tilawah al-Quran	32
1.11.5	Program j-QAF	33
1.12	Penutup	33
BAB II	ULASAN KEPUSTAKAAN	34
2.1	Pengenalan	34
2.2	Sejarah Pengajaran al-Quran	35
2.2.1	Pengajaran al-Quran Zaman Rasullullah	35
2.2.2	Sejarah Pendidikan Al-Quran di Tanah Melayu	39
2.2.3	Pendidikan al-Quran Selepas Kemerdekaan	42
2.3	Tilawah al-Quran Dalam Kurikulum Kebangsaan	44
2.3.1	Model Khatam al-Quran	48
2.3.2	Model Tasmik	52
2.3.3	Asuhan tilawah al-Quran	55
2.3.4	Kem Literasi al-Quran	57
2.4	Kaedah Pengajaran dan Pembelajaran Program j-QAF	59
2.4.1	Kaedah Talaqqi Musyafahah	59
2.4.2	Kaedah Tikrar (Ulangan)	59
2.4.3	Kaedah Tasmik	60
2.4.4	Kaedah Kuliah / Syarahan	60
2.4.5	Halaqah atau Berkumpulan	61
2.4.6	Imla' atau Penulisan	62
2.4.7	Membaca Ayat dan Surah Secara Tartil	62
2.4.8	Mendengar Bacaan Rakaman	63

2.4.9	Membaca Secara Senyap	63
2.4.10	Membaca Mengikut Nombor Ayat	63
2.4.11	Membaca Tidak Mengikut Susunan Nombor	64
2.4.12	Memerhati serta Menyebut Kalimah Baru	64
2.4.13	Kaedah Talqin	65
2.5	Konsep Guru Dalam Pelbagai Perspektif	66
2.5.1	Konsep Guru Daripada Perspektif Islam	66
2.5.2	Konsep Guru Daripada Perspektif Timur	69
2.5.3	Konsep Guru Daripada Perspektif Barat	77
2.6	Teori Kesiediaan Guru Dalam Pengajaran Model Tilawah al-Quran	80
2.6.1	Teori Pengajaran al-Ghazali	81
2.7	Asas Kesiediaan Guru j-QAF Berkualiti	87
2.8	Adab Guru Terhadap al-Quran	98
2.9	Kajian Lepas	104
2.10	Penutup	116

BAB III METODOLOGI KAJIAN 117

3.1	Pengenalan	117
3.2	Reka Bentuk Kajian	118
3.3	Populasi dan Sampel Kajian	119
3.4	Instrumen Kajian	121
3.4.1	Soal Selidik	122
3.4.2	Temubual	124
3.5	Kesahan dan Kebolehpercayaan Instrumen	125

3.6	Kajian Rintis	129
3.7	Kaedah Pengutan Data	131
3.8	Tatacara Penganalisis	131
	3.8.1 Analisis Data Deskriptif	131
	3.8.2 Analisis Data Inferensi	132
3.9	Penutup	135

BAB IV DAPATAN KAJIAN 137

4.1	Pengenalan	137
4.2	Profil Responden Kajian Guru j-QAF	137
	4.2.1 Taburan Kekerapan dan Peratusan Responden Mengikut Jantina	137
	4.2.2 Taburan Kekerapan dan Peratusan Responden Mengikut Peringkat Umur	138
	4.2.3 Taburan Kekerapan dan Peratusan Responden Mengikut Bidang Pengkhususan	138
	4.2.4 Taburan Kekerapan dan Peratusan Responden Mengikut Pengalaman Mengajar	139
	4.2.5 Taburan Kekerapan dan Peratusan Responden Mengikut Model Lokasi Sekolah	139
4.3	Analisis Dapatan Deskriptif Model Khatam al-Quran	140
	4.3.1 Kesiediaan Ilmu Pengetahuan Guru j-QAF Model Khatam al-Quran	140
	4.3.2 Kesiediaan Kemahiran Mengajar Guru j-QAF Model Khatam al-Quran	147
	4.3.3 Kesiediaan Personaliti Guru j-QAF Model Khatam al-Quran	155
	4.3.4 Kesiediaan Motivasi Guru j-QAF Model Khatam al-Quran	159

4.4	Analisis Dapatan Deskriptif Model Tasmik	162
4.4.1	Kesediaan Ilmu Pengetahuan Guru j-QAF Model Tasmik	162
4.4.2	Kesediaan Kemahiran Mengajar Guru j-QAF Model Tasmik	167
4.4.3	Kesediaan Personaliti Guru j-QAF Model Tasmik	171
4.4.4	Kesediaan Motivasi Guru j-QAF Model Tasmik	175
4.5	Analisis Dapatan Inferensi	178
4.5.1	Perbezaan Tahap Kesiediaan Guru Dalam Pengajaran Model Khatam al-Quran Berdasarkan Jantina	179
4.5.2	Perbezaan Tahap Kesiediaan Guru Dalam Pengajaran Model Khatam al-Quran Berdasarkan Lokasi Sekolah	180
4.5.3	Perbezaan Tahap Kesiediaan Guru Dalam Pengajaran Model Khatam al-Quran Berdasarkan Bidang Pengkhususan	181
4.5.4	Perbezaan Tahap Kesiediaan Guru Dalam Pengajaran Model Khatam al-Quran Berdasarkan Umur	182
4.5.5	Perbezaan Tahap Kesiediaan Guru Dalam Pengajaran Model Khatam al-Quran Berdasarkan Pengalaman Mengajar	183
4.5.6	Perbezaan Tahap Kesiediaan Guru Dalam Pengajaran Model Tasmik Berdasarkan Jantina	184
4.5.7	Perbezaan Kesiediaan Guru Dalam Pengajaran Model Tasmik Berdasarkan Bidang Pengkhususan	185
4.5.8	Perbezaan Tahap Kesiediaan Guru Dalam Pengajaran Model Tasmik Berdasarkan Lokasi Sekolah	186
4.5.9	Perbezaan Kesiediaan Guru Dalam Pengajaran Model Tasmik Berdasarkan Umur	187

4.5.10	Perbezaan Kesiediaan Guru Dalam Pengajaran Model Tasmik Berdasarkan Pengalaman Mengajar	188
4.5.11	Rumusan Dapatan Kajian Analisis Perbezaan	189
4.6	Analisis Hubungan (Kolerasi)	190
4.6.1	Hubungan Antara Ilmu Pengetahuan Dengan Kemahiran Mengajar Guru Dalam Pengajaran Model Khatam al-Quran	191
4.6.2	Hubungan Antara Personaliti Dengan Motivasi Dalam Pengajaran Model Khatam al-Quran Program j-QAF	192
4.6.3	Hubungan Antara Ilmu Pengetahuan Dengan Kemahiran Mengajar Guru Dalam Pelaksanaan Pengajaran Model Tasmik	192
4.6.4	Hubungan Antara Personaliti Dengan Motivasi Dalam Pengajaran Model Tasmik	193
4.6.5	Rumusan Dapatan Kajian Analisis Korelasi	194
4.7	Penutup	195

BAB V PERBINCANGAN, RUMUSAN DAN **196**

CADANGAN

5.1	Pengenalan	196
5.2	Ringkasan Kajian	197
5.3	Perbincangan Dapatan Kajian Model Khatam al-Quran	198
5.3.1	Kesiediaan Guru j-QAF Dalam Pengajaran Model Khatam al-Quran	198
5.3.2	Kesiediaan Guru j-QAF Dalam Pengajaran Model Tasmik	213

5.4	Analisis Inferensi	221
5.4.1	Perbezaan Tahap Kesediaan Guru Dalam Pengajaran Tilawah al-Quran Berdasarkan Jantina	221
5.4.2	Perbezaan Tahap Kesediaan Guru Dalam Pengajaran Tilawah al-Quran Berdasarkan Lokasi Sekolah	222
5.4.3	Perbezaan Tahap Kesediaan Guru Dalam Pengajaran Tilawah al-Quran Berdasarkan Bidang Pengkhususan	223
5.4.4	Perbezaan Tahap Kesediaan Guru Dalam Pengajaran Tilawah al-Quran Berdasarkan Umur	225
5.4.5	Perbezaan Tahap Kesediaan Guru Dalam Pengajaran Tilawah al-Quran Berdasarkan Pengalaman Mengajar	226
5.5	Analisis Hubungan	228
5.5.1	Hubungan Antara Elemen Ilmu Pengetahuan Dengan Kemahiran Mengajar Guru Dalam Pengajaran Model Khatam al-Quran	228
5.5.2	Hubungan Antara Elemen Personaliti Dengan Motivasi Guru Dalam Pengajaran Model Khatam al-Quran	230
5.7	Rumusan Dapatan Kajian	231
5.7.1	Model Khatam al-Quran	231
5.7.2	Model Tasmik	232
5.8	Implikasi Kajian	232
5.9	Cadangan kajian	235
5.9.1	Kementerian Pendidikan Malaysia	235
5.9.2	Jabatan Pendidikan Negeri/Pejabat Pendidikan Daerah	236

5.9.3	Pentadbir Sekolah	236
5.9.4	Guru Pendidikan Islam/ Guru j-QAF	237
5.9.5	Guru Akademik	239
5.9.6	Ibu bapa	239
5.10	Cadangan Kajian Lanjut	240
5.11	Penutup	240

RUJUKAN

LAMPIRAN

- A Soal Selidik
- B Soalan Temubual

SENARAI JADUAL

No. Jadual		Muka Surat
2.1	Modul Inovasi Iqra	58
3.1	Penentuan Saiz Sampel Krejcie dan Morgan (1970)	120
3.2	Taburan Guru j-QAF Pendidikan Islam Program j-QAF	121
3.3	Taburan item soal selidik mengikut aspek kajian	122
3.4	Skala Likert dalam kajian	124
3.5	Senarai Pakar Rujukan Instrumen Soal Selidik	125
3.6	Senarai Pakar Instrumen Temu bual	126
3.7	Klasifikasi Indeks Kebolehpercayaan	127
3.8	Nilai Pekali Kebolehpercayaan Alpha Cronbach Bagi Setiap Konstruk	128
3.9	Nilai Alpha Cronbach	128
3.10	Interpretasi min	131
3.11	Kekuatan Perhubungan Kolerasi	133
3.12	Prosedur Penganalisan Data Inferensi	134
4.1	Taburan Kekerapan dan Peratusan Responden Mengikut Jantina	137
4.2	Taburan Kekerapan dan Peratusan Responden Mengikut Umur	138
4.3	Taburan Kekerapan dan Peratusan Responden Mengikut Bidang Pengkhususan	138
4.4	Taburan Kekerapan dan Peratusan Responden Mengikut Pengalaman Mengajar	139

4.5	Taburan Kekerapan dan Peratusan Responden Mengikut Lokasi Sekolah	139
4.6	Taburan Min dan Sisihan Piawai bagi Ilmu Pengetahuan Guru j-QAF Model Khatam al-Quran	140
4.7	Taburan Min dan Sisihan Piawai bagi Kesedian Kemahiran Mengajar Guru j-QAF Model Khatam al-Quran	148
4.8	Taburan Min dan Sisihan Piawai bagi Personaliti Guru j-QAF Model Khatam al-Quran	156
4.9	Taburan Min dan Sisihan Piawai Bagi Motivasi Guru j-QAF Model Khatam al-Quran	160
4.10	Taburan Min dan Sisihan Piawai bagi Ilmu Pengetahuan Guru j-QAF Model Tasmik	163
4.11	Taburan Min dan Sisihan Piawai Bagi Kemahiran Mengajar Guru j-QAF Model Tasmik	167
4.12	Taburan Min dan Sisihan Piawai bagi Personaliti Guru j-QAF Model Tasmik	172
4.13	Taburan Min dan Sisihan Piawai Bagi Motivasi Guru j-QAF Model Tasmik	176
4.14	Keputusan ujian-t bagi skor min kesediaan guru j-QAF dalam pengajaran Model Khatam al-Quran program j-QAF berdasarkan jantina	179
4.15	Keputusan ujian-t bagi skor min kesediaan guru j-QAF dalam pengajaran Model Khatam al-Quran program j-QAF berdasarkan lokasi sekolah	181
4.16	Keputusan ujian-t bagi skor min kesediaan guru j-QAF dalam pengajaran Model Khatam al-Quran program j-QAF berdasarkan bidang pengkhususan	182
4.17	Keputusan ANOVA Satu Hala bagi skor min kesediaan guru dalam pengajaran Model Khatam al-Quran program j-QAF berdasarkan kelayakan peringkat umur	183
4.18	Keputusan ujian ANOVA satu hala bagi perbezaan skor min tahap kesediaan guru dalam pengajaran Model Khatam al-Quran berdasarkan pengalaman mengajar	184

4.19	Keputusan ujian-t bagi skor min kesediaan guru j-QAF dalam pengajaran Model Tasmik program j-QAF berdasarkan jantina	185
4.20	Keputusan Ujian-t bagi skor min kesediaan guru j-QAF dalam pengajaran Model Tasmik berdasarkan bidang pengkhususan	186
4.21	Keputusan ujian-t bagi skor min kesediaan guru j-QAF dalam pengajaran Model Tasmik al-Quran berdasarkan lokasi sekolah	187
4.22	Keputusan ANOVA Satu Hala bagi skor min kesediaan guru dalam pengajaran Model Tasmik program j-QAF berdasarkan kelayakan peringkat umur	188
4.23	Keputusan ujian ANOVA satu hala bagi perbezaan skor min tahap kesediaan dalam pengajaran Model Tasmik program j-QAF berdasarkan pengalaman mengajar.	189
4.24	Rumusan Dapatan Kajian Analisis Perbezaan	190
4.25	Hubungan antara elemen ilmu pengetahuan dengan kemahiran mengajar guru dalam pengajaran Model Khatam al-Quran	193
4.26	Hubungan antara elemen personaliti dengan motivasi guru dalam pengajaran Model Khatam al-Quran.	192
4.27	Hubungan antara elemen ilmu pengetahuan dengan kemahiran mengajar dalam pengajaran Model Khatam al-Quran	192
4.28	Hubungan antara elemen personaliti dengan motivasi guru dalam pengajaran Model Khatam al-Quran	193
4.29	Rumusan dapatan kajian analisis kolerasi	194

SENARAI RAJAH**No. Rajah****Muka Surat**

1.1	Kerangka Pengajaran al-Ghazali	22
1.2	Konseptual Kajian Dalam Kesediaan Guru Dalam Perlaksanaan Tilawah al-Quran j-QAF	25
2.1	Kerangka Teori Pengajaran al-Ghazali (t.th) dimodifikasi daripada Kamarul Azmi Jasmi (2010)	81
5.1	Rumusan Kesedian Guru j-QAF Model Tilawah al-Quran	234

SENARAI SINGKATAN

BBM	Bahan Bantu Mengajar
BPG	Bahagian Pendidikan Guru
BPI	Bahagian Pendidikan Islam
BPPDP	Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Dasar Pendidikan
KPM	Kementerian Pendidikan Malaysia
JAPIM	Jabatan Pendidikan Islam dan Moral
JPN	Jabatan Pendidikan Negeri
IPGM	Institut Pendidikan Guru Malaysia
IPTA	Institut Pendidikan Tinggi Awam
MPI	Maktab Perguruan Islam
KBSR	Kurikulum Bersepadu Sekolah Rendah
KDC	Kursus Dalam Cuti
LADAP	Latihan Dalam Perkhidmatan
PIBG	Persatuan Ibubapa dan Guru
PDP	Pengajaran dan Pembelajaran
PPD	Pejabat Pendidikan Daerah
j-QAF	Jawi, al-Quran, Arab, Fardhu Ain
SK	Sekolah Kebangsaan
SPSS	<i>Statistical Packages For Social Sciences</i>
TMK	Teknologi Maklumat dan Komunikasi
UPSI	Universiti Pendidikan Sultan Idris

BAB 1

PENDAHULUAN

1.1 Pengenalan

Al-Quran merupakan kitab yang menjadi sumber rujukan utama umat Islam sepanjang zaman dalam pelbagai aspek kehidupan manusia. Al-Quran berperanan sebagai petunjuk kepada manusia ke jalan yang benar daripada terpengaruh dengan kesesatan.

Berdasarkan firman Allah s.w.t dalam surah Al-Isra' ayat 9:

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ
الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ﴿٩﴾

Maksud: “Sesungguhnya al-Quran ini memberi petunjuk ke jalan yang amat betul, dan memberikan berita yang mengembirakan orang-orang beriman yang mengerjakan amal-amal soleh, bahawa mereka berolehi pahala yang besar”.

Aid Abdullah al-Qarni (2005) menyatakan bahawa al-Quran menjadi petunjuk kepada manusia dalam pelbagai aspek kehidupan iaitu daripada segi akidah, akhlak, pergaulan sesama manusia, pekerjaan, dan mencari rezeki. Syed Qutb (2011) menegaskan bahawa bagi melahirkan generasi al-Quran yang unik, maka generasi ini perlu dididik melalui amalan pembacaan al-Quran, penghafalan al-Quran, pemahaman dan penguasaan al-Quran dengan sebaik mungkin, menghayati pengajaran yang terkandung di dalam al-Quran serta mempelajari keindahan dan kemuliaan al-Quran.

Antara keistimewaan al-Quran ialah mukjizat teragung yang dikurniakan oleh Allah s.w.t kepada Nabi Muhammad s.a.w. yang berkekalan sehingga akhir zaman (al-Israa:88):Kitab yang terpelihara isi kandungannya daripada sebarang penyelewengan dan pendustaaan (al-Hjir:9):

Rasullullah sa.w. menyatakan bahawa terdapat perumpamaan antara seorang mukmin yang pandai membaca al-Quran dan seorang mukmin yang tidak pandai membaca al-Quran seperti hadis berikut:

عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَمَثَلُ الْأُتْرَجَةِ رِيحُهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا طَيِّبٌ، وَمَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذِي لَا يَقْرَأُ الْقُرْآنَ مَثَلُ التَّمْرَةِ وَلَا لَهَا رِيحٌ لَهَا وَطَعْمُهَا حُلْوٌ، وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ مَثَلُ الرِّيحَانَةِ رِيحُهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا مُرٌّ، وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ الَّذِي لَا يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ الْحَنْظَلَةِ لَيْسَ لَهَا رِيحٌ وَطَعْمُهَا مُرٌّ". (صحيح البخاري: كتاب فضائل القرآن (66), باب من رآيا بقراءة القرآن (36) رقم (5059) جليد (5-6))

Maksudnya: Daripada Abu Musa al-Asy'ari r.a mengatakan bahawa Rasullullah s.a.w bersabda, "Perumpamaan orang mukmin yang pandai membaca al-Quran seperti buah limu yang baunya sedap dan

manis. Perumpamaan orang mukmin yang tidak pandai membaca dan memahami al-Quran sebagai buah kurma yang tidak berbau sedap tetapi manis rasanya. Perumpamaan orang munafik yang pandai membaca dan memahami al-Quran seperti buah yang berbau harum tetapi pahit. Perumpamaan orang munafik yang tidak pandai membaca dan memahami al-Quran seperti buah labu yang tidak berbau harum dan pahit.”
(Shoheh al-Bukhary)

Peranan mengajar merupakan tanggungjawab orang yang berilmu pengetahuan agar dapat menyampaikan peringatan kepada orang lain dan tidak sesekali menyembunyikan ilmu tersebut. Guru yang mengajarkan al-Quran mempunyai tanggungjawab yang sangat besar dalam mendidik pelajar mengenali al-Quran melalui pembacaan, pemahaman dan pengamalan terhadap isi kandung al-Quran (al-Imran:187). Guru pendidikan al-Quran berkesan adalah yang mampu menyampaikan isi pelajaran dengan baik serta berkebolehan dalam mencapai objektif pengajaran.

Bagi melatih bakal guru, institusi latihan guru telah berperanan dalam melatih guru pendidikan al-Quran dengan mengadakan Kursus Dalam Cuti (KDC) pada disember 1964 (dalam penggal persekolahan) yang menekankan kepada bahasa, Agama dan pendidikan. Kemudian, maktab perguruan ilmu khas ditubuhkan bagi melatih guru pendidikan al-Quran/Islam seperti yang dicadangkan melalui Majlis Penasihat Pendidikan Agama Islam kepada Menteri pada tahun 1975. Cadangan tersebut ialah mengesyorkan agar Kementerian Pelajaran Malaysia mewujudkan pusat latihan khusus bagi melatih guru Agama Islam. Pada tahun 1970, Maktab Perguruan Ilmu Khas Cheras telah menubuhkan satu Unit Pendidikan Agama Islam. Kemudiannya, pada 25 april 1977, Maktab Perguruan Islam (MPI) ditubuhkan secara rasmi yang lokasinya di Institut Bahasa Lembah Pantai Kuala Lumpur. Pada november 1977 MPI telah berpindah ke Kolej Islam Malaya, Petaling Jaya hingga

april 1983. Pada mei 1983 hingga jun 1990 MPI menumpang di bangunan Maktab Perguruan Lembah Pantai, Kuala Lumpur. Akhirnya pada julai 1990, barulah MPI memiliki kampus sendiri di Bangi, Selangor (Mohd Yusof Ahmad, 2015).

Selain daripada MPI, terdapat beberapa buah maktab perguruan lain yang dibenarkan melatih guru-guru pendidikan Islam disebabkan keperluan yang mendadak pada tahun 1993. Pada tahun 1995, 20 buah maktab perguruan menyediakan kemudahan melatih guru-guru pendidikan Islam. Kandungan pelajaran pendidikan seperti falsafah, kaedah, psikologi dan sebagainya, namun penekanan pelajaran al-Quran secara khusus dalam memperkukuhkan pengetahuan dan kemahiran al-Quran dalam kalangan guru pelatih termasuklah tajwid, tarannum dan qiraaat al-sab'a (Mohd Yusof Ahmad, 2015).

Pada 13 julai 2005, mesyuarat jemaah menteri telah meluluskan penaiktarafan 27 buah Maktab Perguruan kepada Institusi Pendidikan Guru. Keputusan mesyuarat ini membawa perubahan besar kepada institut latihan perguruan KPM. Penawaran Ijazah Sarjana Muda Pendidikan serta meneruskan program sedia ada seperti sijil, diploma serta ijazah. Tugas dan peranan tersebut telah beralih daripada Bahagian Pendidikan Guru kepada Institut Pendidikan Guru Malaysia bagi meneruskan latihan program pra perkhidmatan, merancang program-program baharu serta menguruskan IPG kampus (IPGM, 2013).

Institusi Pendidikan Tinggi Awam seperti Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM), Universiti Islam Antarabangsa Malaysia (UIAM) turut berperanan dalam melatih guru pendidikan Islam pada peringkat Diploma Pendidikan Lepas Ijazah

(DPLI) hingga tahun 2000. Manakala, selepas tahun 2000, hanya Universiti Malaya dan Universiti Kebangsaan Malaysia yang melatih guru pendidikan al-Quran pada peringkat Ijazah Sarjana Muda. (Mohd Yusof Ahmad, 2015).Perkembangan ini berterusan dengan adanya program j-QAF yang mula dilaksanakan pada tahun 2005, graduan pengajian Islam lepasan universiti tempatan dan luar negara telah menceburi dunia pendidikan dengan mengajarkan program j-QAF di sekolah rendah dan mengikuti Kursus Dalam Cuti (KDC) bagi mendapatkan latihan perguruan melalui Kursus Perguruan Lepasn Ijazah (KPLI). Namun begitu, pada tahun 2012, merupakan tahun terakhir Kementerian Pendidikan Malaysia melakukan pengambilan guru bagi mengikuti KPLI Program j-QAF. Bermula pada tahun 2013, program j-QAF masih diteruskan di setiap sekolah, namun tenaga pengajarnya adalah daripada guru j-QAF dan guru pendidikan Islam sedia ada di sekolah tersebut. Bagi meningkatkan lagi profesionalisme guru, Kementerian Pendidikan Malaysia telah merancang bagi mengambil guru pendidikan Islam daripada lepasan Institut Pendidikan Guru Malaysia untuk melaksanakan pengajaran pendidikan Islam amnya dan program j-QAF khususnya.

1.2 Latar belakang kajian

Sejarah pengajaran al-Quran bermula apabila Rasullullah s.a.w menerima wahyu yang pertama di Gua Hira daripada Jibrail a.s. Bacaan yang diajarkan oleh Jibrail a.s diikuti oleh Rasullullah s.a.w dan difahami oleh Rasullullah s.a.w. Pengajaran al-Quran yang disampaikan oleh Rasullullah s.a.w dengan memberikan contoh dan menunjukkan cara mempraktikkan ajaran al-Quran dalam kehidupan seharian. Rasullullah s.a.w melaksanakan pengajaran al-Quran di rumahnya sendiri dan rumah Al-Arqam bin Abi

Al-Arqam. Manakala, selepas Rasulullah s.a.w berhijrah ke bumi Madinah, rumah Rasulullah s.a.w dan Masjid Nabawi digunakan sebagai tempat pengajaran al-Quran. Pengajaran al-Quran ini dilaksanakan melalui kaedah penghafalan sehingga wujud ramai “huffaz” daripada kalangan sahabat baginda. (Al-Buti, 1991).

Kaedah pengajaran al-Quran melalui hafalan digunakan pada zaman sahabat Rasulullah s.a.w agar al-Quran berkekalan. Kaedah hafalan merupakan kaedah yang penting dalam mempelajari al-Quran di zaman sahabat Rasulullah s.a.w. Kuttub merupakan tempat kanak-kanak yang telah mencapai umur lima tahun untuk menghafal al-Quran yang berada di anjung-anjung masjid. Kemudian selepas menghafaz al-Quran, kanak-kanak tersebut akan ke masjid untuk menyambungkan pelajaran. Hal ini menunjukkan bahawa pengajaran al-Quran bukan sahaja melalui pembelajaran sahaja malah ianya perlu dilakukan melalui aktiviti penghafalan (Mohd Yusuf Ahmad, 2000).

Manakala sistem pendidikan Islam telah wujud di Tanah Melayu sejak kurun ke 15 lagi. Ketika itu pendidikan Islam diajarkan di masjid dan surau (Ahmad Mohd Salleh, 1997). Pengajaran al-Quran berlangsung di rumah guru al-Quran itu sendiri. Pembinaan pondok-pondok kecil yang berhampiran dengan rumah guru membantu pelajar-pelajar yang datang jauh untuk mempelajari ilmu agama (Ahmad Mohd Salleh, 2004). Perkembangan pendidikan Islam bertambah baik, apabila berlaku penghijrahan ulama-ulama daripada timur tengah pada kurun ke 18. Maka wujud “madrasah” yang memberi tumpuan kepada pendidikan yang bercorak Agama dan tidak mengenyepikan kemahiran-kemahiran keduniaan. Namun begitu, kedatangan penjajah Inggeris ke Tanah Melayu telah mewujudkan kesan negatif kepada sistem

pendidikan Agama dengan mewujudkan pendidikan sekular dan mengikis pendidikan Agama secara halus. Pengajaran al-Quran dan Agama telah diabaikan daripada jadual rasmi sekolah dan diarahkan agar dipelajari pada waktu petang (Sayuti Mamat, 2001).

Disamping itu, pendidikan di Tanah Melayu turut berkembang dengan kewujudan sistem pendidikan pondok. Sekolah pondok merupakan tempat orang mempelajari Islam yang berpusat di madrasah, masjid atau rumah tuan guru. Pembinaan rumah-rumah kecil (pondok) di sekeliling madrasah atau rumah guru untuk belajar ilmu agama atau ilmu al-Quran (Mohd Yusof Ahmad, 2015).

Pendidikan Islam di peringkat sekolah rendah berkembang daripada cetusan idea Mantan Perdana Menteri Malaysia Kelima Dato' Seri Haji Abdullah Ahmad Badawi dalam satu perjumpaan bersama ulama dan pegawai-pegawai agama pada 24 Disember 2003 bertempat di Kuala Lumpur. Pertemuan ini menyentuh aspek khatam al-Quran, mewajibkan pembelajaran bahasa Arab dan menekankan aspek penghayatan amalan fardu ain. Harapan tersebut diulangi semasa lawatan beliau ke Kementerian Pelajaran Malaysia (KPM) pada 30 Disember 2003. Seterusnya, beberapa siri mesyuarat dan bengkel telah diadakan bagi memperhalusi cetusan idea tersebut. Akhirnya, satu Seminar Jawi, al-Quran, bahasa Arab dan dan fardu Ain (j-QAF) peringkat kebangsaan pada 3 Mac 2004 telah diadakan bagi membentangkan beberapa cadangan model yang bakal dilaksanakan sebagai projek rintis sebelum ianya dilaksanakan secara berperingkat-peringkat pada tahun 2005 (BKPIM KPM, 2005). Tujuan seminar tersebut bertujuan bagi mendapatkan pandangan masyarakat serta para cendekiawan mengenai model dan modul yang dicadangkan (Ismail Muhamad et. al. 2013). Program j-QAF atau “j” bermaksud Jawi, “Q” bermaksud al-Quran, “A”

bermaksud Bahasa Arab dan “F” bermaksud Fardu Ain merupakan usaha untuk memperkasakan pelaksanaan Pendidikan Islam di sekolah rendah melalui penekanan penguasaan dalam bidang jawi, al-Quran, bahasa Arab dan fardu ain (Ghazali Darussalam, 2007).

Pelaksanaan program j-QAF telah diuji melalui 2 fasa projek rintis iaitu pada april 2004 sehingga julai 2004 untuk fasa I di sekolah-sekolah daerah Setiu, Kuala Terengganu dan Projek Rintis Fasa II pada 1 Oktober 2004 hingga 31 Oktober 2004 di dua buah sekolah di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur. Pelaksanaan projek ini telah dihasilkan dengan kerjasama Kementerian Pelajaran Malaysia (KPM) dan Jabatan Pendidikan Islam dan Moral (JAPIM) sehingga terhasil beberapa modul pengajaran dan pembelajaran program j-QAF yang telah dilaksanakan disekolah-sekolah terpilih bermula pada tahun 2005 (KPM, 2005). Antara model pengajaran

yang diperkenalkan ialah model Pemulihan Jawi, model Khatam al-Quran, model ‘Tasmik’, model Bahasa Arab Komunikasi dan Model Kem Bestari Solat (Zaidi Razak et. al. 2008).

Penguasaan bacaan al-Quran dirancang melalui model sukatan lanjutan dan model tilawah al-Quran program j-QAF yang diperkenalkan iaitu Model Khatam al-Quran, Model Tasmik, Asuhan Tilawah al-Quran, dan Kem Literasi al-Quran. Penekanan perlu diberikan oleh guru j-QAF dalam melaksanakan Model Khatam al-Quran dan Model Tasmik agar murid-murid Islam di sekolah kebangsaan dapat mengkhatamkan al-Quran sebelum menjejakkan kaki ke sekolah menengah (Amal Hayati, 2012). Program ini dilaksanakan menggunakan peruntukan masa mata pelajaran pendidikan Islam yang sedia ada. Keempat-empat model ini menekankan

